

- 6) En øget gennemsigtighed i betalingsforpligtelsen mellem to kommuner i og med, at en betalingskommune kan få visse oplysninger vedrørende den regning, som skal betales.
- 7) En understregning af det politiske ansvar i forhold til praksis ved at fastsætte krav om, at kommunalbestyrelsen og amtsrådet skal tage stilling til nævennes og Ankestyrelsens praksisundersøgelser.

De enkelte dele af lovforslaget præciseres nedenfor:

1. Uenighed om handleforpligtelsen

Lovforslaget sikrer borgerens retssikkerhed, ved at præcisere hvilken kommune, som har ansvaret for at hjælpe borgeren i de tilfælde, hvor to kommuner er uenige om handleforpligtelsen.

Handlekommunereglerne sikrer, at der altid kan findes en handlekommune, der kan hjælpe borgeren efter den sociale lovgivning. Lovgivningen tager højde for, at handlekommunen er den kommune, som borgeren har og har tænkt sig at have mest tilknytning til. Reglerne betyder, at der i visse tilfælde skal foretages et skøn for at fastlægge hvilken kommune, der har handleforpligtelsen. Dermed opstår der risiko for, at kommunerne ikke i alle tilfælde er enige om, hvilken kommune der skal handle i forhold til en konkret borger. Selv om det sjældent sker, er det til stor gene for borgeren i de tilfælde, hvor to kommuner ikke kan blive enige om, hvem der skal tage vare på borgerens sag. Borgeren risikerer at blive kastebold mellem flere kommuner, og må i værste fald måtte vente på, at ankeinstansen træffer afgørelse om ansvarsfordelingen.

Det har været overvejet, om det ville være mere hensigtsmæssigt at fastsætte mere objektive regler for afgørelsen af handlekommuneforpligtelsen. Det vil imidlertid i mange tilfælde medføre, at borgeren får en handlekommune et sted, hvor borgeren ikke har nogen tilknytning og – heller ikke ønsker at være tilknyttet.

Lovforslaget ændrer således ikke på de gældende regler om, hvilken kommune der har handlepligten, men tilføjer en bestemmelse om, hvilken kommune, der skal handle i forhold til borgeren, når kommunerne ikke kan blive enige. Kommunerne kan således fortsætte deres uenighed om handleforpligtelsen sideløbende med, at borgeren kan få den hjælp der er behov for. Når kommunernes uenighed er afgjort og det er fastlagt hvilken kommune, der efter reglerne har handleforpligtelsen, fx efter en nævnsafgørelse, er det denne kommune, som fremover skal handle i forhold til borgeren.

2. En indførelse af en retstilstand, hvor den tidligere hjemkommune betaler på grund af udvist passivitet

Lovforslaget understreger kommunernes ansvar for at hjælpe de borgere, der har behov for hjælp. En kommune, der ved passivitet har undladt at hjælpe en borger, bør fortsat være økonomisk ansvarlig for hjælpen, hvis en ny kommune i stedet træder til med hjælpen.

Frem til 2003 var det forudsat af Ankestyrelsen og de sociale nævn, at der efter retssikkerhedslovens § 9 c kunne tilkendes en kommune refusion, hvis en tidligere opholdskommune bevidst havde undladt at handle i forhold til en borger, og borgeren senere havde taget ophold i en kommune, som havde iværksat de nødvendige foranstaltninger. Ankestyrelsen har ganske vist aldrig truffet en afgørelse, hvor en kommune blev refusionspligtig på grund af bevidst undladelse, men dette skyldes at der ikke i sagerne har været tilstrækkelig bevis for ”ond tro”.

Højesteret afsagde i 2003 dom (U.2003.1536 H) i en sag, hvor påstanden havde været refusion med henvisning til passivitet i forhold til en familie med flere børn, der på et tidligt tidspunkt burde have været anbragt udenfor hjemmet. Højesteret fandt i sagen, at der ikke kunne tilkendes refusion til opholdskommunen, idet forholdet savnede hjemmel i retssikkerhedsloven.

Lovforslaget skaber hjemmel til, at der kan blive refusionspligt for en kommune, når det er åbenbart, at der kræves handling og det er åbenbart, at den omhandlede kommune vidste dette. Det er ikke tanken, at bestemmelsen skal give en videre adgang til refusion, end forudsat frem til 2003.

Bestemmelsen har endvidere til hensigt at fjerne incitamentet for kommunen til at hjemgive et barn, når hjemgivelsen ikke er begrundet i barnets forhold. Børn får selvstændig opholdskommune, når de anbringes udenfor hjemmet. Det betyder, at den kommune som træffer afgørelse om en anbringelse har handle- og betalingspligt overfor barnet, så længe anbringelsen varer. Hvis forældremyndighedsindehaveren i mellemtiden er flyttet til en ny kommune vil en hjemgivelse medføre, at forældremyndighedsindehaverens kommune bliver barnets nye opholdskommune. Da det således er denne nye opholdskommune, som i givet fald skal træffe afgørelse om foranstaltninger – og betale for dem –, kan det give et anbragt barns selvstændige handlekommune et incitament til at hjemgive barnet i vel god tid.